

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2017/2394

z dnia 12 grudnia 2017 r.

w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾ przewidziano zharmonizowane zasady i procedury usprawniające współpracę między organami krajowymi, które są odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów w kontekście transgranicznym. W art. 21a rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 przewidziano procedurę przeglądu skuteczności tego rozporządzenia oraz jego mechanizmów operacyjnych. Po takim przeglądzie Komisja stwierdziła, że rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 nie jest wystarczające do skutecznego działania w obliczu wyzwań w obszarze egzekwowania prawa na jednolitym rynku, w tym wyzwań na jednolitym rynku cyfrowym.
- (2) W komunikacie Komisji z dnia 6 maja 2015 r. „Strategia jednolitego rynku cyfrowego dla Europy” uznano jako jeden z priorytetów tej strategii zajęcie się potrzebą zwiększenia zaufania konsumentów poprzez szybsze, sprawniejsze i spójniejsze egzekwowanie zasad prawa konsumenta. W komunikacie Komisji z dnia 28 października 2015 r. „Usprawnianie jednolitego rynku: więcej możliwości dla obywateli i przedsiębiorstw” ponownie podkreślono, że egzekwowanie unijnych przepisów prawnych chroniących interesy konsumentów, powinno zostać dodatkowo wzmocnione w drodze zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004.
- (3) Nieskuteczne ściganie w przypadku naruszeń transgranicznych, w tym naruszeń w otoczeniu cyfrowym, pozwala przedsiębiorcom unikać sytuacji, w których egzekwuje się względem nich przepisy, poprzez zmianę miejsca prowadzenia działalności w obrębie Unii. To również skutkuje zakłóceniem warunków konkurencji dla przestrzegających prawa przedsiębiorców prowadzących działalność krajową lub transgraniczną –; w internecie lub poza nim i tym samym bezpośrednio szkodzi konsumentom oraz podważa ufność konsumencką względem transakcji transgranicznych i rynku wewnętrznego. Zatem, aby wykrywać naruszenia objęte niniejszym rozporządzeniem, prowadzić w ich sprawie dochodzenia oraz nakazywać ich zaprzestanie, niezbędne jest podniesienie poziomu harmonizacji określającej zasady skutecznej i sprawnej współpracy w obszarze egzekwowania prawa między właściwymi publicznymi organami ścigania.

⁽¹⁾ Dz.U. C 34 z 2.2.2017, s. 100.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2017 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 30 listopada 2017 r.

⁽³⁾ Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”) (Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1).

- (4) W rozporządzeniu (WE) nr 2006/2004 ustanowiono sieć właściwych organów publicznych egzekwowania prawa na terytorium całej Unii. Konieczna jest skuteczna współpraca między różnymi właściwymi organami wchodzącymi w skład tej sieci oraz skuteczna współpraca między innymi publicznymi organami na szczeblu państw członkowskich. Koordynacyjną rolę jednolitego urzędu łącznikowego należy powierzyć w każdym państwie członkowskim organowi publicznemu. Taki organ powinien dysponować wystarczającymi uprawnieniami i zasobami, aby pełnić tę kluczową rolę. Zachęca się każde państwo członkowskie, by na jednolity urząd łącznikowy wyznaczyło jeden z właściwych organów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (5) Konsumentów należy również objąć ochroną przed naruszeniami objętymi niniejszym rozporządzeniem, których już zaprzestano, ale których szkodliwe skutki mogą występować w dalszym ciągu. Właściwe organy powinny mieć minimalne uprawnienia niezbędne do prowadzenia dochodzeń w sprawie takich naruszeń oraz do nakazywania ich zaprzestania lub ich zakazania w przyszłości, aby zapobiegać ich ponownemu wystąpieniu i tym samym zapewnić wysoką ochronę konsumentów.
- (6) Właściwe organy powinny dysponować minimalnym zestawem uprawnień w zakresie prowadzenia dochodzeń i egzekwowania przepisów, aby stosować niniejsze rozporządzenie, szybciej i skuteczniej współpracować ze sobą oraz zniechęcać przedsiębiorców do popełniania naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem. Wspomniane uprawnienia powinny być wystarczające do skutecznego radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z egzekwowaniem przepisów w obszarze handlu elektronicznego i w otoczeniu cyfrowym oraz do uniemożliwienia nieprzestrzegającym przepisów przedsiębiorcom wykorzystywania luk w systemie egzekwowania prawa, czego dokonują poprzez przenoszenie miejsca prowadzenia działalności do państw członkowskich, w których właściwe organy nie dysponują narzędziami do przeciwdziałania niezgodnym z prawem praktykom. Uprawnienia te powinny dać państwom członkowskim możliwość zapewnienia, że właściwe organy będą mogły zgodnie z prawem wymieniać się niezbędnymi informacjami i dowodami w celu skutecznego egzekwowania prawa na takim samym poziomie we wszystkich państwach członkowskich.
- (7) Każde państwo członkowskie powinno zapewnić, by wszystkie właściwe organy w obrębie jego jurysdykcji miały wszystkie minimalne uprawnienia, niezbędne do zapewnienia właściwego stosowania niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie powinny mieć jednak możliwość decydowania o nieprzyznawaniu wszystkich uprawnień każdemu właściwemu organowi, pod warunkiem że stosownie do potrzeb każde uprawnienie będzie mogło być skutecznie wykonywane w odniesieniu do wszelkich naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem. Państwa członkowskie powinny mieć również możliwość decydowania, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, o powierzeniu pewnych zadań wyznaczonym podmiotom lub o przekazaniu właściwemu organom uprawnienia do zasięgnięcia opinii organizacji konsumenckich, stowarzyszeń przedsiębiorców, wyznaczonych podmiotów lub innych zainteresowanych osób na temat skuteczności zobowiązań zaproponowanych przez przedsiębiorcę dla zaprzestania naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem. Państwa członkowskie nie powinny być jednak w żaden sposób zobowiązane do angażowania wyznaczonych podmiotów w stosowanie niniejszego rozporządzenia ani do zasięgnięcia opinii organizacji konsumenckich, stowarzyszeń przedsiębiorców, wyznaczonych podmiotów lub innych zainteresowanych osób na temat skuteczności zobowiązań zaproponowanych w celu zaprzestania naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem.
- (8) Właściwe organy powinny mieć możliwość wszczynania dochodzeń lub postępowań z własnej inicjatywy, jeżeli ze źródeł innych niż skargi konsumentów uzyskają informacje o naruszeniach objętych niniejszym rozporządzeniem.
- (9) Właściwe organy powinny mieć dostęp do istotnych dokumentów, danych i informacji dotyczących sprawy będącej przedmiotem dochodzenia lub wspólnie uzgodnionych dochodzeń na rynkach konsumenckich (akcje kontrolne), aby móc ustalić, czy doszło lub dochodzi do naruszenia przepisów prawa Unii chroniących interesy konsumentów, a w szczególności zidentyfikować odpowiedzialnego przedsiębiorcę, niezależnie od tego, jaki podmiot znajduje się w posiadaniu odnośnych dokumentów, danych lub informacji, oraz niezależnie od tego, w jakiej są formie lub formacie, na jakim nośniku są przechowywane lub w jakim miejscu. Właściwe organy powinny mieć możliwość bezpośredniego zwracania się do stron trzecich w ramach cyfrowego łańcucha wartości o przekazywanie wszelkich istotnych dowodów, danych i informacji, zgodnie z dyrektywą 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, ⁽¹⁾ i zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.
- (10) Właściwe organy powinny mieć możliwość zwrócenia się o wszelkie istotne informacje do dowolnego publicznego organu, podmiotu lub agencji w swoim państwie członkowskim lub do każdej osoby fizycznej lub prawnej – w tym na przykład do dostawców usług płatniczych, dostawców usług internetowych, operatorów telekomunikacyjnych, rejestrów domen i podmiotów rejestrujących domeny oraz dostawców usług hostingowych – w celu ustalenia, czy doszło lub dochodzi do naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem.
- (11) Właściwe organy powinny mieć możliwość prowadzenia niezbędnych kontroli na miejscu oraz posiadać uprawnienia do wkraczania do pomieszczeń i środków transportu oraz na tereny, z których przedsiębiorca objęty kontrolą korzysta w celach związanych ze swoją działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub z wykonywaniem wolnego zawodu.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).

- (12) Właściwe organy powinny mieć możliwość zwrócenia się do przedstawicieli lub pracowników przedsiębiorcy objętego kontrolą o wyjaśnienie faktów, informacji, danych lub dokumentów dotyczących przedmiotu kontroli oraz powinny mieć możliwość rejestrowania odpowiedzi udzielonych przez tych przedstawicieli lub pracowników.
- (13) Właściwe organy powinny mieć możliwość weryfikowania zgodności z przepisami prawa Unii chroniącymi interesy konsumentów oraz pozyskiwania dowodów naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem, w tym naruszeń, do których doszło w trakcie zakupu towarów lub usług lub po takim zakupie. Właściwe organy powinny być zatem uprawnione do nabywania towarów lub usług jako zakupów testowych, gdzie to konieczne po ukryciu prawdziwej tożsamości w celu wykrycia naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem, takich jak odmowy przysługującego konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy zawieranej na odległość, oraz w celu uzyskania dowodów. Uprawnienie to powinno obejmować również prawo do przeprowadzania kontroli, obserwacji, badania, demontażu lub testowania produktu lub usługi, które zostały zakupione przez właściwy organ do tych celów. Uprawnienie do nabywania towarów lub usług jako zakupów testowych może obejmować uprawnienie właściwych organów do zapewnienia zwrotu każdej wpłaconej kwoty, jeżeli taki zwrot nie jest nieproporcjonalny, a także nie jest w inny sposób sprzeczny z prawem unijnym i krajowym.
- (14) W szczególności w otoczeniu cyfrowym właściwe organy powinny mieć możliwość szybkiego i skutecznego położenia kresu naruszeniom objętym niniejszym rozporządzeniem, w szczególności jeżeli przedsiębiorca sprzedający towary lub usługi ukrywa swoją tożsamość lub przenosi miejsce prowadzenia działalności w obrębie Unii lub do państwa trzeciego, aby uniknąć sytuacji, w której egzekwuje się względem niego przepisy. W przypadku gdy występuje ryzyko wyrządzenia zbiorowym interesom konsumentów poważnych szkód, właściwe organy powinny mieć możliwość przyjęcia środków tymczasowych, zgodnie z prawem krajowym, obejmujących usuwanie treści z interfejsu internetowego lub nakazanie umieszczenia wyraźnego ostrzeżenia dla konsumentów wchodzących na interfejs internetowy. Środki tymczasowe nie powinny wykraczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia ich celów. Ponadto właściwe organy powinny być uprawnione do nakazania umieszczenia wyraźnego ostrzeżenia dla konsumentów, gdy ci wchodzi na interfejs internetowy lub do nakazania usunięcia lub zmiany treści cyfrowych, w przypadku gdy brakuje innych skutecznych sposobów na ukrócenie nielegalnych praktyk. Takie środki nie powinny wykraczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celu, jakim jest doprowadzenie do zaprzestania lub zakazanie naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem.
- (15) Dążąc do realizacji celu niniejszego rozporządzenia oraz podkreślając, jak ważna jest chęć przedsiębiorców do postępowania zgodnego z unijnymi przepisami w zakresie ochrony konsumentów i usunięcia skutków swoich naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem, właściwe organy powinny mieć możliwość uzgadniania z przedsiębiorcami zobowiązań dotyczących kroków i środków, które przedsiębiorca musi podjąć względem naruszenia, w szczególności w celu doprowadzenia do zaprzestania naruszenia.
- (16) Z uwagi na bezpośredni wpływ na stopień odstraszenia zapewnianego przez system egzekwowania przez organy publiczne, kary za naruszenie przepisów prawa konsumenckiego stanowią istotny element systemu egzekwowania przepisów. Ponieważ krajowe systemy kar nie zawsze umożliwiają wzięcie pod uwagę transgranicznego wymiaru naruszenia, właściwe organy powinny, jako część ich minimalnych uprawnień, mieć prawo do wymierzania kar za naruszenia objęte niniejszym rozporządzeniem. Nie należy wymagać od państw członkowskich ustanowienia nowego systemu kar w przypadku naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem. Zamiast tego powinny one wymagać, by właściwe organy stosowały system mający zastosowanie do takich samych naruszeń krajowych – z uwzględnieniem w miarę możliwości rzeczywistej skali i zakresu danego naruszenia. Można rozważyć konieczność zaostrzenia kar w przypadku naruszeń unijnego prawa konsumenckiego, w świetle ustaleń zawartych w sprawozdaniu Komisji na temat oceny adekwatności prawa konsumenckiego i marketingowego.
- (17) Konsumentom należy mieć prawo dochodzenia roszczeń z tytułu szkód spowodowanych naruszeniami objętymi niniejszym rozporządzeniem. W zależności od przypadku, prawo do uzyskania od przedsiębiorcy, z jego własnej inicjatywy, dodatkowych zobowiązań w zakresie środków zaradczych na korzyść konsumentów dotkniętych domniemanym naruszeniem objętym niniejszym rozporządzeniem, lub, w odpowiednich przypadkach, prawo zwrócenia się do przedsiębiorcy o złożenie zobowiązania w postaci zaoferowania odpowiednich środków zaradczych konsumentom, których dotyczy naruszenie, powinno przyczynić się do usunięcia negatywnych skutków naruszenia transgranicznego dla konsumentów. Środki takie mogą obejmować, między innymi, naprawę, wymianę, obniżenie cen, rozwiązanie umowy lub zwrot ceny zapłaconej za towary lub usługi, tak aby odpowiednio złagodzić negatywne konsekwencje naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem, dla danego konsumenta, zgodnie z wymogami prawa Unii. Pozostaje to bez uszczerbku dla prawa konsumenta do dochodzenia roszczeń za pomocą odpowiednich środków. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny za pomocą odpowiednich środków informować konsumentów, którzy twierdzą, że doznali szkody w wyniku naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem, o sposobach domagania się odszkodowania przewidzianych w prawie krajowym.

- (18) Realizacja i wykonywanie uprawnień w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia powinno być proporcjonalne i adekwatne do charakteru naruszenia przepisów prawa Unii chroniących interesy konsumentów oraz całości wynikającej z niego faktycznej lub potencjalnej szkody. Właściwe organy powinny uwzględnić wszelkie fakty i okoliczności danej sprawy i wybrać najstosowniejsze środki, które są konieczne do wyeliminowania danego naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem. Środki te powinny być proporcjonalne, skuteczne i odstraszające.
- (19) Realizacja i wykonywanie uprawnień w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia powinno być także zgodne z innymi przepisami unijnymi i krajowymi, w tym z mającymi zastosowanie gwarancjami proceduralnymi i zasadami praw podstawowych. Państwa członkowskie powinny zachować swobodę określania w prawie krajowym warunków i ograniczeń wykonywania uprawnień, zgodnie z prawem Unii. Na przykład w przypadku gdy prawo krajowe przewiduje, że aby wejść na teren należący do osób fizycznych i prawnych, wymagane jest uprzednie zezwolenie organu wymiaru sprawiedliwości danego państwa członkowskiego, z uprawnienia do wejścia na taki teren można skorzystać jedynie po uzyskaniu takiego uprzedniego zezwolenia.
- (20) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyboru czy właściwe organy będą korzystały z tych uprawnień bezpośrednio w ramach swoich własnych kompetencji, poprzez zwrócenie się do innych właściwych organów lub innych organów publicznych, poprzez zlecenie zadań wyznaczonym podmiotom czy też w drodze wniosków składanych do właściwych sądów. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby te uprawnienia były wykonywane skutecznie i terminowo.
- (21) Odpowiadając na wnioski składane za pośrednictwem mechanizmu wzajemnej pomocy, właściwe organy powinny – w odpowiednich przypadkach – korzystać również z innych uprawnień lub środków przyznanych im na szczeblu krajowym, w tym z prawa do wszczynania postępowań karnych lub do przekazywania spraw w celu wszczęcia postępowania karnego. W tym kontekście ogromne znaczenie ma zapewnienie, aby sądy i inne organy – w szczególności organy biorące udział w postępowaniach karnych – dysponowały środkami i uprawnieniami niezbędnymi do prowadzenia skutecznej i terminowej współpracy z właściwymi organami.
- (22) Należy zwiększyć skuteczność i wydajność mechanizmu wzajemnej pomocy. Należy przekazywać żądane informacje w terminach przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu i terminowo podejmować konieczne środki dochodzeniowe i środki egzekwowania prawa. Właściwe organy powinny odpowiadać na wnioski o udzielenie informacji i wnioski o podjęcie środków egzekwowania prawa w określonych terminach, chyba że uzgodniono inaczej. Obowiązki właściwego organu w ramach mechanizmu wzajemnej pomocy powinny pozostać niezmienne, chyba że prawdopodobne jest, że działania w zakresie egzekwowania prawa i decyzje administracyjne podejmowane na szczeblu krajowym poza ramami mechanizmu wzajemnej pomocy doprowadziłyby do szybkiego i skutecznego zaprzestania lub szybkiego i skutecznego zakazania naruszenia wewnątrzunijnego. Decyzje administracyjne w tym zakresie powinny być rozumiane jako decyzje wykonujące środki podjęte w celu doprowadzenia do zaprzestania lub w celu zakazania naruszenia wewnątrzunijnego. W tych wyjątkowych przypadkach właściwe organy powinny być uprawnione do odmowy wykonania wniosku o podjęcie środków egzekwowania prawa złożonego w ramach mechanizmu wzajemnej pomocy.
- (23) Komisja powinna mieć możliwość lepszego koordynowania i monitorowania funkcjonowania mechanizmu wzajemnej pomocy, a także wydawania wytycznych, sporządzania zaleceń i wydawania opinii skierowanych do państw członkowskich w przypadku wystąpienia problemów. Komisja powinna również mieć możliwość skutecznego i szybszego wspierania właściwych organów w rozstrzyganiu sporów dotyczących interpretacji spoczywających na nich obowiązków w ramach mechanizmu wzajemnej pomocy.
- (24) Niniejsze rozporządzenie powinno określać zharmonizowane przepisy ustanawiające procedury koordynowania środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa dotyczących naruszeń powszechnych i naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym. Skoordynowane działania skierowane przeciwko naruszeniom powszechnym i naruszeniom powszechnym o wymiarze unijnym powinny zagwarantować właściwym organom możliwość wyboru najodpowiedniejszych i najskuteczniejszych narzędzi pozwalających na powstrzymanie tych naruszeń i w odpowiednich przypadkach pozwalających uzyskać od odpowiedzialnych przedsiębiorców lub dążyć do uzyskania od nich zobowiązań w zakresie środków zaradczych na korzyść konsumentów.
- (25) W ramach skoordynowanego działania, odnośne właściwe organy powinny skoordynować podjęcie środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa, aby skutecznie wyeliminować naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym i doprowadzić do jego zaprzestania lub zakazania. W tym celu właściwe organy powinny wymieniać się wszelkimi niezbędnymi dowodami i informacjami, należy też zapewnić konieczne wsparcie. Właściwe organy zajmujące się naruszeniem powszechnym lub naruszeniem powszechnym o wymiarze unijnym powinny w skoordynowany sposób podjąć konieczne środki egzekwowania prawa, aby skutecznie doprowadzić do zaprzestania lub do zakazania tego naruszenia.

- (26) Udział poszczególnych właściwych organów w skoordynowanym działaniu, a w szczególności zakres środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa, do których podjęcia zobowiązany jest właściwy organ powinien być wystarczający, aby skutecznie zająć się naruszeniem powszechnym lub naruszeniem powszechnym o wymiarze unijnym. Właściwe organy zajmujące się tym naruszeniem powinny być zobowiązane do podjęcia tylko koniecznych środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa, potrzebnych do uzyskania wszelkich niezbędnych dowodów i informacji w odniesieniu do naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym oraz potrzebnych do doprowadzenia do jego zaprzestania lub zakazania. Brak dostępnych zasobów po stronie organu właściwego, którego dotyczy to naruszenie nie powinien jednak być uznawany za uzasadniony powód nie uczestniczenia w skoordynowanym działaniu.
- (27) Odnośne właściwe organy zajmujące się naruszeniem powszechnym lub naruszeniem powszechnym o wymiarze unijnym, które biorą udział w skoordynowanym działaniu, powinny mieć możliwość podjęcia krajowych działań dochodzeniowych i działań egzekwowania prawa względem tego samego naruszenia i tego samego przedsiębiorcy. Zarazem jednak należy utrzymać obowiązek właściwego organu do skoordynowania własnych działań dochodzeniowych i działań w zakresie egzekwowania prawa w ramach skoordynowanego działania z innymi odnośnymi właściwymi organami zajmującymi się tym naruszeniem, chyba że prawdopodobne jest, że działania dochodzeniowe i działania w zakresie egzekwowania prawa podejmowane na szczeblu krajowym poza ramami skoordynowanego działania zapewniłyby szybkie i skuteczne zaprzestanie danego naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym lub szybkie i skuteczne jego zakazanie. Decyzje administracyjne w tym zakresie powinny być rozumiane jako decyzje wykonujące środki podjęte w celu doprowadzenia do zaprzestania lub w celu zakazania naruszenia. W tych wyjątkowych przypadkach właściwe organy powinny być uprawnione do odmowy udziału w skoordynowanym działaniu.
- (28) W sytuacji, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie o wystąpienie naruszenia powszechnego, właściwe organy, które zajmują się tym naruszeniem, powinny, za porozumieniem, rozpocząć skoordynowane działania. W celu ustalenia, które właściwe organy mają zająć się danym naruszeniem powszechnym, należy rozważyć wszystkie odpowiednie aspekty tego naruszenia, a w szczególności miejsce prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę lub miejsce jego pobytu, lokalizację mienia przedsiębiorcy, lokalizację konsumentów, którzy ponieśli szkodę na skutek domniemanego naruszenia, oraz lokalizację punktów sprzedaży prowadzonej przez przedsiębiorcę, czyli sklepów i stron internetowych.
- (29) Komisja powinna ściślej współpracować z państwami członkowskimi, aby zapobiegać występowaniu naruszeń na dużą skalę. Komisja powinna zatem aktywnie powiadamiać właściwe organy, jeśli podejrzewa, że doszło do naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem. Przykładowo, jeżeli Komisja na podstawie monitorowania ostrzeżeń zgłaszanych przez właściwe organy ma uzasadnione podejrzenie, że doszło do naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym, powinna powiadomić o tym państwa członkowskie, za pośrednictwem właściwych organów i jednolitych urzędów łącznikowych – których dotyczy to domniemane naruszenie – i w powiadomieniu przedstawić powody uzasadniające ewentualne podjęcie skoordynowanego działania. Właściwe organy powinny przeprowadzić odpowiednie dochodzenie w oparciu o posiadane informacje lub informacje łatwo dla nich dostępne. Powinny też powiadamiać o wynikach dochodzeń inne właściwe organy, poszczególne zainteresowane urzędy łącznikowe i Komisję. W przypadku gdy zainteresowane właściwe organy dojdą do wniosku, że takie dochodzenia wykażą możliwość występowania naruszenia, powinny rozpocząć skoordynowane działania, podejmując środki określone w niniejszym rozporządzeniu. Skoordynowane działania w odpowiedzi na naruszenie powszechne o wymiarze unijnym powinno być zawsze koordynowane przez Komisję. Jeżeli jest oczywiste, że naruszenie to dotyczy danego państwa członkowskiego, państwo to powinno wziąć udział w skoordynowanym działaniu, by pomóc w gromadzeniu wszelkich niezbędnych dowodów i informacji dotyczących naruszenia i by doprowadzić do jego zaprzestania lub zakazania. Jeżeli chodzi o środki egzekwowania prawa, stosowanie niniejszego rozporządzenia nie powinno wpływać na postępowania karne i cywilne w państwach członkowskich. Należy przestrzegać zasady *ne bis in idem*. Jednak jeżeli ten sam przedsiębiorca ponownie dopuści się tego samego czynu lub zaniechania stanowiących naruszenie objęte niniejszym rozporządzeniem, które już było przedmiotem procedury egzekwowania prawa skutkującej zaprzestaniem lub zakazaniem naruszenia, te czyny lub zaniechania należy uznać za kolejne naruszenie, które właściwe organy powinny wyeliminować.
- (30) Odnośne właściwe organy powinny podjąć konieczne środki dochodzeniowe, aby ustalić szczegóły dotyczące danego naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym, a w szczególności tożsamość przedsiębiorcy, czynu lub zaniechania, których się dopuścił, oraz skutki naruszenia. Właściwe organy powinny podjąć środki egzekwowania prawa na podstawie wyniku dochodzenia. W stosownych przypadkach wynik dochodzenia oraz ocena naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym powinny zostać przedstawione we wspólnym stanowisku uzgadnianym przez właściwe organy odnośnych państw członkowskich w drodze skoordynowanego działania i kierowanym do przedsiębiorców odpowiedzialnych za to naruszenie. Wspólne stanowisko nie powinno stanowić wiążącej decyzji właściwych organów. Powinno jednak dawać jego adresatom możliwość ustosunkowania się do kwestii w nim ujętych.

- (31) W kontekście naruszeń powszechnych lub naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym należy przestrzegać praw do obrony przysługujących przedsiębiorcom. W szczególności należy dać im prawo do bycia wysłuchanym i do używania podczas postępowania języka urzędowego lub jednego z języków urzędowych stosowanych do celów urzędowych w państwie członkowskim będącym miejscem prowadzenia działalności lub miejscem pobytu tych przedsiębiorców. Zasadnicze znaczenie ma także zapewnienie zgodności z prawem Unii w zakresie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych.
- (32) Odnosne właściwe organy powinny objąć swoją jurysdykcją konieczne środki dochodzeniowe i środki egzekwowania prawa. Jednak skutki naruszeń powszechnych lub naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym nie dotyczą tylko jednego państwa członkowskiego. Dlatego też aby wyeliminować takie naruszenia i doprowadzić do ich zaprzestania lub zakazania, wymagana jest współpraca właściwych organów.
- (33) Wymiana informacji między właściwymi organami a Komisją polegająca na wysyłaniu ostrzeżeń w razie uzasadnionego podejrzenia, że doszło do takich naruszeń, powinna ułatwiać skuteczne wykrywanie naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem. Komisja powinna koordynować funkcjonowanie wymiany informacji.
- (34) Organizacje konsumenckie odgrywają ważną rolę w informowaniu konsumentów o ich prawach, w ich edukowaniu i zapewnianiu ochrony ich interesów, łącznie z rozstrzyganiem sporów. Należy zachęcać konsumentów do współpracy z właściwymi organami, wzmacniając tym samym stosowanie niniejszego rozporządzenia.
- (35) Organizacje konsumenckie i, w odpowiednich przypadkach, stowarzyszenia przedsiębiorców, powinny mieć możliwość powiadamiania właściwych organów o podejrzeniu naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem i wymiany z nimi informacji koniecznych do wykrywania, dochodzenia i powstrzymywania naruszeń, wyrażania opinii na temat dochodzeń lub naruszeń oraz powiadamiania właściwych organów o naruszeniach przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów.
- (36) Aby zapewnić odpowiednie wykonanie niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie powinny uprawnnić wyznaczone podmioty, europejskie centra konsumenckie, organizacje i stowarzyszenia konsumenckie oraz, w odpowiednim wypadku, stowarzyszenia przedsiębiorców, które posiadają niezbędną wiedzę, do wydawania ostrzeżeń zewnętrznym właściwym organom odpowiednich państw członkowskich oraz Komisji o podejrzeniach, że doszło do naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem, i do przedstawiania niezbędnych informacji, które są im dostępne. Uznaje się, że państwa członkowskie mogą mieć odpowiednie powody do nieuprawnienia takich podmiotów do podejmowania tych działań. W tym kontekście, w przypadku gdy państwo członkowskie postanowi nie uprawnnić jednego z tych podmiotów do wydawania ostrzeżeń zewnętrznym, powinno przedstawić wyjaśnienie zawierające uzasadnienie.
- (37) Akcje kontrolne to kolejna forma koordynacji egzekwowania prawa, która okazała się skutecznym narzędziem w walce z naruszeniami przepisów prawa Unii chroniących interesy konsumentów i którą należy utrzymać i wzmacniać w przyszłości, zarówno w sektory internetowe, jak i sektory poza internetem. W szczególności, akcje kontrolne należy przeprowadzać przede wszystkim w sytuacji, gdy tendencje rynkowe, skargi konsumentów lub inne dowody wskazują, że doszło lub dochodzi do naruszeń przepisów prawa Unii chroniących interesy konsumentów..
- (38) Dane dotyczące skarg konsumentów mogą pomóc decydom na szczeblu unijnym i krajowym w ocenie funkcjonowania rynków konsumenckich oraz w wykrywaniu naruszeń. Należy wspierać wymianę takich danych na szczeblu unijnym.
- (39) Jest istotne, aby w zakresie niezbędnym do przyczynienia się do osiągnięcia celu niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie informowały siebie nawzajem oraz Komisję o swoich działaniach podejmowanych w zakresie ochrony interesów konsumentów, w tym o wspieraniu działalności przedstawicieli konsumentów, wspieraniu działalności podmiotów odpowiedzialnych za pozasądowe rozstrzyganie sporów konsumenckich oraz wspieraniu dostępu konsumentów do wymiaru sprawiedliwości. We współpracy z Komisją, państwa członkowskie powinny mieć możliwość przeprowadzania wspólnych działań w zakresie wymiany informacji na temat polityki konsumenckiej w wyżej wymienionych dziedzinach.
- (40) Istniejące wyzwania związane z egzekwowaniem prawa wykraczają poza granice Unii, oraz interesy konsumentów unijnych należy chronić przed nieuczciwymi przedsiębiorcami z państw trzecich. W tym celu należy przeprowadzić z państwami trzecimi negocjacje w sprawie umów międzynarodowych dotyczących wzajemnej pomocy w egzekwowaniu prawa Unii chroniącego interesy konsumentów. W tych umowach międzynarodowych należy uwzględnić przedmiot niniejszego rozporządzenia, a umowy te należy negocjować na szczeblu unijnym, aby zapewnić optymalną ochronę konsumentów unijnych oraz sprawną współpracę z państwami trzecimi.

- (41) Informacje wymieniane przez właściwe organy powinny podlegać ścisłym zasadom dotyczącym poufności i tajemnicy zawodowej i handlowej, tak aby nie narażać na szwank dochodzeń ani nie naruszać w nieuczciwy sposób reputacji przedsiębiorców. Właściwe organy powinny decydować o ujawnieniu takich informacji wyłącznie wtedy, gdy jest to właściwe i konieczne, zgodnie z zasadą proporcjonalności, z uwzględnieniem interesu publicznego, np. bezpieczeństwa publicznego, ochrony konsumentów, zdrowia publicznego i ochrony środowiska lub prawidłowego przebiegu śledztw oraz w sposób indywidualny, w zależności od przypadku.
- (42) W celu zwiększenia przejrzystości sieci współpracy i podniesienia poziomu wiedzy konsumentów i ogółu społeczeństwa Komisja powinna co dwa lata sporządzać i udostępniać publicznie przegląd informacji, danych statystycznych oraz wydarzeń w obszarze egzekwowania prawa konsumenckiego, zebranych w ramach współpracy dotyczącej egzekwowania prawa przewidzianej w niniejszym rozporządzeniu.
- (43) Sprawy dotyczące naruszeń powszechnych powinny być wyjaśniane sprawnie i skutecznie. Aby to osiągnąć, należy wdrożyć system wymiany priorytetów planów w zakresie egzekwowania; wymiana powinna następować co dwa lata.
- (44) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia, należy przyznać Komisji uprawnienia wykonawcze w celu ustanowienia praktycznych i operacyjnych mechanizmów funkcjonowania elektronicznej bazy danych. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽¹⁾.
- (45) Niniejsze rozporządzenie nie narusza sektorowych przepisów Unii zapewniających współpracę regulatorów sektorowych ani mających zastosowanie sektorowych przepisów Unii dotyczących odszkodowania na rzecz konsumentów za szkodę wyrządzoną w wyniku naruszeń tych przepisów. Niniejsze rozporządzenie pozostaje także bez uszczerbku dla innych systemów i sieci współpracy określonych w sektorowych przepisach Unii. Niniejsze rozporządzenie wzmacnia współpracę i koordynację w obrębie sieci ochrony konsumentów oraz sieci podmiotów i organów regulacyjnych ustanowionych w sektorowych przepisach Unii. Niniejsze rozporządzenie nie narusza stosowania w państwach członkowskich środków dotyczących współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych.
- (46) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla prawa do wysuwania roszczeń o indywidualne lub zbiorowe odszkodowania, które podlega prawu krajowemu, i nie przewiduje zaspokojenia tych roszczeń.
- (47) W kontekście niniejszego rozporządzenia zastosowanie powinny mieć rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 45/2001 ⁽²⁾, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽³⁾, oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁾ (UE) 2016/680.
- (48) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów unijnych dotyczących uprawnień krajowych organów regulacyjnych ustanowionych sektorowymi przepisami Unii. W stosownych przypadkach i w miarę możliwości organy te powinny korzystać z uprawnień przyznanych im na mocy prawa Unii i prawa krajowego, aby doprowadzić do zaprzestania lub zakazać naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem i aby wspierać właściwe organy w tych działaniach.
- (49) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla roli i uprawnień właściwych organów oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w zakresie ochrony zbiorowych interesów gospodarczych konsumentów w sprawach dotyczących usług prowadzenia rachunków płatniczych oraz umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE ⁽⁵⁾ i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE ⁽⁶⁾.
- (50) W świetle obowiązujących mechanizmów współpracy przewidzianych w dyrektywie 2014/17/UE oraz dyrektywie 2014/92/UE mechanizm wzajemnej pomocy powinien mieć zastosowania do wewnątrzunijnych naruszeń tych dyrektyw.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁽²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. L 60 z 28.2.2014, s. 34).

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 214).

- (51) Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla rozporządzenia Rady (UE) nr 1 ⁽¹⁾.
- (52) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i obecnych w tradycjach konstytucyjnych państw członkowskich. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno być interpretowane i stosowane zgodnie z tymi prawami i zasadami, w tym dotyczącymi wolności słowa oraz wolności i pluralizmu mediów. Wykonując minimalne uprawnienia określone w niniejszym rozporządzeniu, właściwe organy powinny zachować odpowiednią równowagę między interesami, które są chronione przez prawa podstawowe, takimi jak: wysoki poziom ochrony konsumentów, wolność prowadzenia działalności gospodarczej oraz swobodny dostęp do informacji.
- (53) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, mianowicie ustanowienie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, gdyż działając samodzielnie, nie mogą one zapewnić współpracy i koordynacji, natomiast ze względu na zakres terytorialny i podmiotowy celu możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (54) Należy zatem uchylić rozporządzenie (WE) nr 2006/2004,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY WSTĘPNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie określa warunki, na jakich właściwe organy, które zostały wskazane przez ich państwa członkowskie jako odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów będą współpracować ze sobą i koordynować działania ze sobą oraz z Komisją w celu egzekwowania przestrzegania tych przepisów oraz zapewnienia sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, a także w celu wzmocnienia ochrony interesów gospodarczych konsumentów.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do naruszeń wewnątrzunijnych, naruszeń powszechnych i naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym, nawet jeżeli naruszeń tych zaprzestano, zanim rozpoczęło się lub zakończyło egzekwowanie prawa.
2. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla unijnych przepisów w dziedzinie prawa prywatnego międzynarodowego, w szczególności przepisów dotyczących jurysdykcji sądów oraz prawa właściwego.
3. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla stosowania w państwach członkowskich środków związanych ze współpracą wymiarów sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych, w szczególności dla funkcjonowania Europejskiej Sieci Sądowej.
4. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla wypełniania przez państwa członkowskie wszelkich dodatkowych obowiązków w zakresie wzajemnej pomocy w dziedzinie ochrony zbiorowych interesów gospodarczych konsumentów, które to obowiązki wynikają z innych aktów prawnych, w tym umów dwustronnych lub wielostronnych, także w sprawach karnych.
5. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE ⁽²⁾.
6. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla możliwości dalszego egzekwowania prawa na drodze publicznoprawnej lub prywatnoprawnej na mocy prawa krajowego.
7. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla odnośnych przepisów prawa Unii mających zastosowanie do ochrony osób fizycznych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.
8. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla prawa krajowego mającego zastosowanie do odszkodowań na rzecz konsumentów z tytułu szkody poniesionej na skutek naruszeń praw Unii chroniących interesy konsumentów.
9. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla prawa właściwych organów do podejmowania działań dochodzeniowych i działań w zakresie egzekwowania prawa w odniesieniu do więcej niż jednego przedsiębiorcy dopuszczającego się podobnych naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady nr 1 w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (Dz.U. L 17 z 6.10.1958, s. 385).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów (Dz.U. L 110 z 1.5.2009, s. 30).

10. Rozdział III niniejszego rozporządzenia nie ma zastosowania do naruszeń wewnątrzunijnych dotyczących przepisów dyrektyw 2014/17/UE i 2014/92/UE.

Artykuł 3

Definicje

Na użytek niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „przepisy prawne Unii chroniące interesy konsumentów” oznaczają rozporządzenia i dyrektywy w postaci przetransponowanej do wewnętrznych porządków prawnych państw członkowskich wymienione w załączniku do niniejszego rozporządzenia;
- 2) „naruszenie wewnątrzunijne” oznacza czyn lub każde zaniechanie sprzeczne z przepisami prawnymi Unii chroniącymi interesy konsumentów, które szkodziły, szkodzą lub mogą zaszkodzić zbiorowym interesom konsumentów zamieszkałych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym:
 - a) czyn lub zaniechanie miały swoje źródło lub dopuszczono się czynu lub zaniechania;
 - b) przedsiębiorca odpowiedzialny za ten czyn lub to zaniechanie ma siedzibę; lub
 - c) znajdują się dowody bądź mienie przedsiębiorcy związane z tym czynem lub zaniechaniem;
- 3) „naruszenie powszechne” oznacza:
 - a) czyn lub każde zaniechanie sprzeczne z przepisami prawnymi Unii chroniącymi interesy konsumentów, które szkodziły, szkodzą lub mogą zaszkodzić zbiorowym interesom konsumentów zamieszkałych w co najmniej dwóch państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie, w którym:
 - (i) czyn lub zaniechanie miały swoje źródło; dopuszczono się czynu lub zaniechania;
 - (ii) przedsiębiorca odpowiedzialny za czyn lub zaniechanie ma siedzibę; lub
 - (iii) znajdują się dowody bądź mienie przedsiębiorcy związane z tym czynem lub zaniechaniem; lub
 - b) czyny lub zaniechania sprzeczne z przepisami prawnymi Unii chroniącymi interesy konsumentów, które szkodziły, szkodzą lub mogą zaszkodzić zbiorowym interesom konsumentów i mają cechy wspólne, w tym dotyczą tej samej bezprawnej praktyki, naruszają ten sam interes oraz zachodzą jednocześnie, i dopuszcza się ich ten sam przedsiębiorca w co najmniej trzech państwach członkowskich;
- 4) „naruszenie powszechne o wymiarze unijnym” oznacza powszechnie występujące naruszenie, które szkodziło, szkodzi lub może zaszkodzić zbiorowym interesom konsumentów w co najmniej dwóch trzecich państw członkowskich zamieszkałych łącznie przez co najmniej dwie trzecie ludności Unii;
- 5) „naruszenie objęte niniejszym rozporządzeniem” oznacza naruszenie wewnątrzunijne, naruszenie powszechne i naruszenie powszechne o wymiarze unijnym;
- 6) „właściwy organ” oznacza organ publiczny ustanowiony na szczeblu krajowym, regionalnym albo lokalnym i wyznaczony przez państwo członkowskie jako odpowiedzialny za egzekwowanie przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów;
- 7) „jednolity urząd łącznikowy” oznacza organ publiczny wyznaczony przez państwo członkowskie jako odpowiedzialny za koordynację stosowania niniejszego rozporządzenia na terytorium tego państwa członkowskiego;
- 8) „wyznaczony podmiot” oznacza podmiot mający uzasadniony interes w zaprzestaniu lub zakazaniu naruszeń przepisów prawnych Unii i chroniących interesy konsumentów, wyznaczony przez państwo członkowskie i który otrzymał polecenie od właściwego organu do gromadzenia niezbędnych informacji i podejmowania koniecznych środków egzekwowania prawa dostępnych danemu podmiotowi na mocy prawa krajowego w celu doprowadzenia w imieniu tego właściwego organu do zaprzestania naruszenia lub do jego zakazania;
- 9) „organ wnioskujący” oznacza właściwy organ, który zwraca się z wnioskiem o wzajemną pomoc;
- 10) „organ współpracujący” oznacza właściwy organ, który otrzymuje wniosek o wzajemną pomoc;
- 11) „przedsiębiorca” oznacza osobę fizyczną lub prawną – niezależnie od tego, czy jest to podmiot prywatny czy publiczny – która działa, w tym za pośrednictwem innej osoby działającej w jej imieniu lub na jej rzecz, w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu

- 12) „konsument” oznacza osobę fizyczną, która działa w celach innych niż jej działalność handlowa, gospodarcza, rzemieślnicza lub związana z wykonywaniem wolnego zawodu;
- 13) „skarga konsumenta” oznacza oświadczenie poparte wiarygodnym dowodem, że przedsiębiorca dopuścił się, dopuszcza lub może dopuścić się naruszenia przepisów prawnych Unii, które chronią interesy konsumentów;
- 14) „szkoda wyrządzona zbiorowym interesom konsumentów” oznacza faktyczną lub potencjalną szkodę wyrządzoną interesom określonej liczby konsumentów, których dotyczą naruszenia wewnętrznie, naruszenia powszechne lub naruszenia powszechne o wymiarze unijnym;
- 15) „interfejs internetowy” oznacza oprogramowanie, w tym stronę internetową lub jej część oraz aplikacje, które są obsługiwane przez przedsiębiorcę lub w jego imieniu, i które są narzędziem umożliwiającym konsumentom dostęp do towarów lub usług przedsiębiorcy;
- 16) „akcje kontrolne” oznaczają wspólnie uzgodnione dochodzenia na rynkach konsumenckich w formie równoczesnych, skoordynowanych akcji kontrolnych w celu sprawdzania zgodności z oraz wykrywania naruszeń przepisów prawnych Unii, które chronią interesy konsumentów.

Artykuł 4

Notyfikacja terminów przedawnienia

Każdy jednolity urząd łącznikowy notyfikuje Komisji terminy przedawnienia, które obowiązują w ich własnym państwie członkowskim i które mają zastosowanie do podejmowania środków egzekwowania prawa, o których mowa w art. 9 ust. 4. Komisja przedstawia skróconą informację o notyfikowanych terminach przedawnienia i udostępnia ją właściwym organom.

ROZDZIAŁ II

WŁAŚCIWE ORGANY I ICH UPRAWNIENIA

Artykuł 5

Właściwe organy i jednolite urzędy łącznikowe

1. Każde państwo członkowskie wyznacza co najmniej jeden właściwy organ i jednolity urząd łącznikowy, które są odpowiedzialne za stosowanie niniejszego rozporządzenia.
2. Właściwe organy wypełniają swoje obowiązki wynikające z niniejszego rozporządzenia we własnym imieniu i tak samo, jakby działały na rzecz konsumentów w swoim własnym państwie członkowskim i we własnym imieniu.
3. W obrębie każdego państwa członkowskiego jednolity urząd łącznikowy jest odpowiedzialny za koordynację działań dochodzeniowych i działań w zakresie egzekwowania przepisów przez właściwe organy, inne organy publiczne, o których mowa w art. 6 i, jeżeli ma to zastosowanie, przez wyznaczone podmioty w odniesieniu do naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem.
4. Państwa członkowskie zapewniają, by właściwe organy oraz jednolite urzędy łącznikowe miały niezbędne zasoby do stosowania niniejszego rozporządzenia, w tym wystarczające zasoby budżetowe i inne zasoby, wiedzę specjalistyczną, procedury oraz inne środki.
5. Jeżeli na terytorium państwa członkowskiego istnieje więcej niż jeden właściwy organ, państwo członkowskie zapewnia, aby zakres obowiązków każdego z tych właściwych organów był jasno określony i aby organy te ściśle ze sobą współpracowały w sposób umożliwiający skuteczne wykonywanie tych obowiązków.

Artykuł 6

Współpraca w zakresie stosowania niniejszego rozporządzenia w obrębie państw członkowskich

1. Do celów należytego stosowania niniejszego rozporządzenia każde państwo członkowskie zapewnia skuteczną wzajemną współpracę właściwych organów, innych organów publicznych, oraz, jeżeli ma to zastosowanie, wyznaczonych podmiotów.
2. Inne organy publiczne, o których mowa w ust. 1, podejmują, na wniosek właściwego organu, wszelkie konieczne środki dostępne im na mocy prawa krajowego, aby doprowadzić do zaprzestania naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem lub do ich zakazania.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby pozostałe organy publiczne, o których mowa w ust. 1 dysponowały środkami i uprawnieniami niezbędnymi do prowadzenia skutecznej współpracy z właściwymi organami w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia. Te pozostałe organy publiczne regularnie informują właściwe organy o środkach podjętych w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 7

Rola wyznaczonych podmiotów

1. W przypadku gdy ma to zastosowanie właściwy organ („organ zlecający”) może, zgodnie z jego prawem krajowym zlecić wyznaczonemu podmiotowi gromadzenie niezbędnych informacji dotyczących naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem lub podjęcie koniecznych środków egzekwowania prawa dostępnych mu na mocy prawa krajowego w celu doprowadzenia do zaprzestania tego naruszenia lub do jego zakazania. Organ zlecający może zlecić wyznaczonemu podmiotowi, jeżeli po konsultacji z organem wnioskującym lub z pozostałymi odnośnymi właściwymi organami, których dotyczy naruszenie objęte niniejszym rozporządzeniem, zarówno organ wnioskujący, jak i organ współpracujący lub wszystkie odnośne właściwe organy zgodzą się co do tego, że wyznaczony podmiot może uzyskać niezbędne informacje lub doprowadzić do zaprzestania naruszenia lub do jego zakazania w co najmniej tak skuteczny i sprawny sposób, jak by to miało miejsce w przypadku podjęcia działania przez organ zlecający.

2. Jeżeli organ wnioskujący lub inne właściwe organy, których dotyczy naruszenie objęte niniejszym rozporządzeniem, są zdania, że warunki określone w ust. 1 nie zostały spełnione, niezwłocznie informują o tym pisemnie organ zlecający, przedstawiając uzasadnienie swojej opinii. W przypadku, gdy organ zlecający nie podziela tego zdania, może on przekazać sprawę Komisji, która niezwłocznie wydaje opinię.

3. Organ zlecający jest nadal zobowiązany do gromadzenia niezbędnych informacji lub podjęcia koniecznych środków egzekwowania prawa, jeżeli:

- a) wyznaczonemu podmiotowi nie uda się niezwłocznie uzyskać niezbędnych informacji ani doprowadzić do zaprzestania lub do zakazania naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem; lub
- b) właściwe organy, których dotyczy naruszenie objęte niniejszym rozporządzeniem, nie osiągnęły zgody, co do tego, że wyznaczonemu podmiotowi można zlecić zadania zgodnie z ust. 1.

4. Organ zlecający podejmuje wszelkie konieczne środki, aby zapobiec ujawnieniu informacji, które podlegają przepisom dotyczącym poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej określonym w art. 33.

Artykuł 8

Informacje i wykazy

1. Każde państwo członkowskie bezzwłocznie przekazuje Komisji następujące informacje i zmiany tych informacji:

- a) dane identyfikacyjne i kontaktowe właściwych organów, jednolitego urzędu łącznikowego, wyznaczonych podmiotów oraz podmiotów wydających ostrzeżenia zewnętrzne, o których mowa w art. 27 ust. 1; oraz
- b) informacje o strukturze organizacyjnej, uprawnieniach i zadaniach właściwych organów.

2. Komisja prowadzi i aktualizuje na swojej stronie internetowej publicznie dostępny wykaz właściwych organów, jednolitych urzędów łącznikowych, wyznaczonych podmiotów i innych podmiotów wydających ostrzeżenia zewnętrzne, określonych w art. 27 ust. 1 lub 2.

Artykuł 9

Minimalne uprawnienia właściwych organów

1. Każdy właściwy organ posiada minimalne uprawnienia dochodzeniowe oraz uprawnienia do egzekwowania prawa określone w ust. 3, 4, 6 i 7 niniejszego artykułu, które są niezbędne do stosowania niniejszego rozporządzenia i wykonuje swoje uprawnienia zgodnie z art. 10.

2. Niezależnie od ust. 1 państwa członkowskie mogą postanowić o nieprzyznawaniu wszystkich uprawnień każdemu właściwemu organowi, pod warunkiem że każde z tych uprawnień będzie mogło być skutecznie wykonywane stosownie do potrzeb w odniesieniu do naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem zgodnie z art. 10.

3. Właściwe organy mają co najmniej następujące uprawnienia dochodzeniowe:

- a) uprawnienia dostępu do istotnych dokumentów, danych lub informacji odnoszących się do naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem, w dowolnej formie lub w dowolnym formacie i bez względu na nośnik, i na miejsce ich przechowywania;

- b) uprawnienia do żądania od publicznego organu, podmiotu lub agencji w ich państwie członkowskim lub od osoby fizycznej lub prawnej dostarczenia istotnych informacji, danych lub dokumentów, w dowolnej formie lub w dowolnym formacie i bez względu na nośnik lub na miejsce ich przechowywania w celu ustalenia, czy doszło lub dochodzi do naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem i w celu ustalenia szczegółów dotyczących tego naruszenia, w tym śledzenia przepływów środków finansowych i danych lub potwierdzenia tożsamości osób zaangażowanych w przepływy środków finansowych i danych, oraz potwierdzenia informacji o rachunkach bankowych i własności stron internetowych;
 - c) uprawnienia do przeprowadzania niezbędnych kontroli na miejscu, w tym uprawnienia do wkraczania do pomieszczeń i środków transportu oraz na tereny, z których przedsiębiorca, którego dotyczy kontrola, korzysta w celach związanych ze swoją działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub z wykonywaniem wolnego zawodu, lub zażądania tego od innych organów publicznych, w celu zbadania, zajęcia lub uzyskania informacji, danych lub dokumentów lub sporządzenia ich kopii, bez względu na nośnik; uprawnienia do zajmowania informacji, danych lub dokumentów na niezbędny okres i w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia kontroli; uprawnienia do żądania od przedstawicieli lub pracowników przedsiębiorcy, którego dotyczy kontrola, wyjaśnień w sprawie faktów, informacji, danych lub dokumentów dotyczących przedmiotu kontroli oraz rejestrowania odpowiedzi;
 - d) uprawnienia do nabywania towarów lub usług jako zakupów testowych, w tym, w razie potrzeby, posługując się ukrytą tożsamością, w celu wykrycia naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem i uzyskania dowodów, w tym aby je kontrolować, obserwować, badać, rozkładać na części lub testować.
4. Właściwe organy mają co najmniej następujące uprawnienia w zakresie egzekwowania prawa:
- a) uprawnienia do przyjmowania środków tymczasowych, aby zapobiec ryzyku wyrządzenia poważnych szkód zbiorowym interesom konsumentów;
 - b) uprawnienia do zwrócenia się do przedsiębiorcy odpowiedzialnego za naruszenie objęte niniejszym rozporządzeniem o złożenie zobowiązania w postaci zaprzestania naruszenia, lub do przyjęcia od przedsiębiorcy takich zobowiązań;
 - c) uprawnienia do uzyskania od przedsiębiorcy, z jego własnej inicjatywy, dodatkowych zobowiązań w zakresie środków zaradczych dla konsumentów, dotkniętych domniemanym naruszeniem objętym niniejszym rozporządzeniem, lub, w odpowiednich przypadkach, prawa zwrócenia się do przedsiębiorcy o złożenie zobowiązania w postaci zaoferowania odpowiednich środków zaradczych konsumentom, których dotyczy to naruszenie;
 - d) w przypadku gdy ma to zastosowanie uprawnienia do informowania, za pomocą odpowiednich środków, konsumentów, którzy twierdzą, że doznali szkody w wyniku naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem, o sposobach domagania się odszkodowania przewidzianego w prawie krajowym;
 - e) uprawnienia do pisemnego nakazania przedsiębiorcy zaprzestania naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem;
 - f) uprawnienia do doprowadzenia do zaprzestania lub zakazania naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem;
 - g) w przypadku braku innych skutecznych środków, które mogą doprowadzić do zaprzestania lub zakazania naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem oraz w celu zapobieżenia ryzyku wyrządzenia poważnych szkód zbiorowym interesom konsumentów:
 - (i) uprawnienia do usunięcia treści lub ograniczenia dostępu do interfejsu internetowego lub nakazania umieszczenia wyraźnego ostrzeżenia dla konsumentów wchodzących na interfejs internetowy;
 - (ii) uprawnienia do nakazania dostawcy usług hostingowych usunięcia lub wyłączenia interfejsu internetowego lub ograniczenia dostępu do niego; lub
 - (iii) w odpowiednich przypadkach, uprawnienia do nakazania rejestrów domen i podmiotom rejestrującym domeny usunięcia pełnej nazwy domenowej (FQDN) i umożliwienia właściwemu organowi jej rejestracji;
- w tym poprzez żądanie wdrożenia takich środków przez stronę trzecią lub inny organ publiczny,
- h) uprawnienia do nakładania kar, takich jak grzywny lub okresowe kary pieniężne za naruszenia objęte niniejszym rozporządzeniem oraz za niewykonanie decyzji, nakazu, środka tymczasowego, zobowiązania przedsiębiorcy lub innego środka przyjętego na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Kary, o których mowa w lit. h), są skuteczne, proporcjonalne i zniechęcające, zgodnie z wymogami prawa Unii chroniącymi interesy konsumentów. W szczególności należy uwzględnić, w odpowiednich przypadkach, charakter, wagę i czas trwania danego naruszenia.

5. Uprawnienie do nakładania kar, takich jak grzywny lub okresowe kary pieniężne, w przypadku naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem ma zastosowanie do każdego naruszenia prawa Unii chroniącego interesy konsumentów, o ile odpowiedni akt prawny Unii wymieniony w załączniku przewiduje kary. Pozostaje to bez uszczerbku dla uprawnień organów krajowych zgodnie z prawem krajowym do nakładania kar, takich jak grzywny administracyjne lub inne lub okresowe kary pieniężne, w przypadkach, gdy akty prawne Unii wymienione w załączniku nie przewidują kar.

6. Właściwe organy są uprawnione do wszczynania dochodzeń lub postępowań z własnej inicjatywy w celu doprowadzenia do zaprzestania naruszeń objętych niniejszym rozporządzeniem lub do ich zakazania.

7. Właściwe organy mogą publikować wszelkie ostateczne decyzje, zobowiązania przedsiębiorców lub nakazy przyjęte na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym informacje na temat tożsamości przedsiębiorcy odpowiedzialnego za naruszenie objęte niniejszym rozporządzeniem.

8. W przypadku gdy ma to zastosowanie właściwe organy mogą zasięgać opinii organizacji konsumenckich, stowarzyszeń przedsiębiorców, wyznaczonych podmiotów lub innych zainteresowanych osób na temat skuteczności zobowiązań zaproponowanych przez przedsiębiorcę w celu zaprzestania naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 10

Wykonywanie minimalnych uprawnień

1. Uprawnienia określone w art. 9 są wykonywane:

- a) bezpośrednio przez właściwe organy w ramach ich własnych kompetencji;
- b) w odpowiednich przypadkach po zwróceniu się do innych właściwych organów lub innych organów publicznych;
- c) poprzez zlecenie zadań wyznaczonym podmiotom, jeżeli ma to zastosowanie; albo
- d) poprzez wniesienie powództwa do sądów właściwych o wydanie niezbędnego orzeczenia, w tym, w odpowiednich przypadkach, poprzez wniesienie środka odwoławczego, jeżeli wniosek o wydanie niezbędnego orzeczenia został oddalony.

2. Realizacja i wykonywanie uprawnień określonych w art. 9 w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia powinno być proporcjonalne i zgodne z prawem Unii oraz prawem krajowym, w tym z mającymi zastosowanie gwarancjami proceduralnymi i zasadami Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Środki dochodzeniowe i środki egzekwowania prawa przyjęte w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia są odpowiednie do charakteru naruszenia oraz ogólnej wynikającej z niego faktycznej lub potencjalnej szkody naruszenia przepisów prawa Unii chroniących interesy konsumentów.

ROZDZIAŁ III

MECHANIZM WZAJEMNEJ POMOCY

Artykuł 11

Wnioski o przekazanie informacji

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący przekazuje organowi wnioskującemu niezwłocznie, a w każdym przypadku w ciągu 30 dni, chyba że uzgodniono inaczej, istotne informacje niezbędne do ustalenia, czy wystąpiło lub występuje naruszenie wewnątrzunijne, oraz doprowadzenia do zaprzestania tego naruszenia.

2. Organ współpracujący wszczyna stosowne i niezbędne dochodzenia lub podejmuje inne niezbędne lub stosowne środki w celu zgromadzenia wymaganych informacji. W razie konieczności dochodzenia te przeprowadza się przy wsparciu innych organów publicznych lub wyznaczonych podmiotów.

3. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący może zezwolić urzędnikom organu wnioskującego na towarzyszenie urzędnikom organu współpracującego w prowadzeniu ich dochodzeń.

Artykuł 12

Wnioski o podjęcie środków egzekwowania prawa

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący podejmuje wszelkie konieczne i proporcjonalne środki egzekwowania prawa, aby doprowadzić do zaprzestania naruszenia wewnątrzunijnego lub do jego zakazania poprzez wykonanie uprawnień określonych w art. 9 oraz wszelkich dodatkowych uprawnień przyznanych organowi na mocy prawa krajowego. Organ współpracujący określa stosowne środki egzekwowania prawa niezbędne, aby doprowadzić do zaprzestania naruszenia wewnątrzunijnego lub do jego zakazania, i podejmuje je niezwłocznie, jednak nie później niż 6 miesięcy po otrzymaniu wniosku, chyba że przedstawiono konkretne powody odroczenia tego terminu. W stosownych przypadkach organ współpracujący nakłada na przedsiębiorcę odpowiedzialnego za naruszenie wewnątrzunijne kary, takie jak grzywny lub okresowe kary pieniężne. Organ współpracujący może uzyskać od przedsiębiorcy, z inicjatywy przedsiębiorcy, dodatkowe zobowiązania w zakresie środków zaradczych na korzyść konsumentów, dotkniętych domniemanym naruszeniem wewnątrzunijnym, lub, w odpowiednich przypadkach, ma prawo do podjęcia starań w celu zwrócenia się do przedsiębiorcy o złożenie zobowiązania w postaci zaoferowania odpowiednich środków zaradczych konsumentom, których dotyczy to naruszenie.

2. Organ współpracujący regularnie przekazuje organowi wnioskującemu informacje na temat kroków i środków egzekwowania już podjętych oraz kroków i środków, które zamierza podjąć. Organ współpracujący bezzwłocznie zawiadamia organ wnioskujący, właściwe organy innych państw członkowskich i Komisję, za pośrednictwem elektronicznej bazy danych przewidzianej w art. 35, o podjętych środkach i ich skutkach w odniesieniu do naruszenia wewnątrzunijnego, w tym:

- a) czy nałożono środki tymczasowe;
- b) czy zaprzestano naruszenia;
- c) jakie środki prawa przyjęto oraz czy środki te zostały wdrożone;
- d) w jakim zakresie zaoferowano zobowiązania w zakresie środków zaradczych na korzyść konsumentów, którzy zostali dotknięci domniemanym naruszeniem.

Artykuł 13

Procedury dotyczące wniosków o wzajemną pomoc

1. Organ wnioskujący przekazuje we wnioskach o wzajemną pomoc informacje niezbędne w celu umożliwienia organowi współpracującemu zrealizowanie wniosku, w tym przekazuje niezbędne dowody możliwe do uzyskania jedynie w państwie członkowskim organu wnioskującego.

2. Organ wnioskujący przesyła takie wnioski o wzajemną pomoc do jednolitego urzędu łącznikowego w państwie członkowskim organu współpracującego oraz w celach informacyjnych do jednolitego urzędu łącznikowego w państwie członkowskim organu wnioskującego. Jednolity urząd łącznikowy w państwie członkowskim organu współpracującego niezwłocznie przesyła wnioski stosownemu właściwemu organowi.

3. Składanie wniosków o wzajemną pomoc i cała związana z nimi komunikacja odbywa się na piśmie i elektronicznie z zastosowaniem standardowych formularzy za pośrednictwem elektronicznej bazy danych określonej w art. 35.

4. Odnośne właściwe organy uzgadniają języki stosowane we wnioskach o wzajemną pomoc i w całej związanej z nimi komunikacji.

5. Jeżeli nie można osiągnąć porozumienia w sprawie języków, wnioski o wzajemną pomoc są przekazywane w języku urzędowym, lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego organu wnioskującego, a odpowiedzi – w języku urzędowym, lub jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego organu współpracującego. W takiej sytuacji każdy właściwy organ zapewnia niezbędne tłumaczenia wniosków, odpowiedzi i innych dokumentów, które otrzymuje od innego właściwego organu.

6. Organ współpracujący udziela odpowiedzi bezpośrednio zarówno organowi wnioskującemu, jak i jednolitym urządzeniom łącznikowym w państwach członkowskich organu wnioskującego i organu współpracującego.

Artykuł 14

Odmowa realizacji wniosku o wzajemną pomoc

1. Organ współpracujący może odmówić realizacji wniosku o przekazanie informacji na mocy art. 11, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z poniższych sytuacji:

- a) w następstwie konsultacji z organem wnioskującym, okazuje się, że żądane informacje nie są potrzebne organowi wnioskującemu do ustalenia, czy doszło do naruszenia wewnątrzunijnego czy do niego dochodzi lub czy istnieje uzasadnione podejrzenie, że może dojść do tego naruszenia;
- b) organ wnioskujący nie zgadza się, że informacje podlegają zasadom dotyczącym poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej określonym w art. 33;
- c) przed organami sądowymi w państwie członkowskim organu współpracującego lub organu wnioskującego zostało już wszczęte śledztwo lub postępowanie sądowe przeciwko temu samemu przedsiębiorcy, w odniesieniu do tego samego naruszenia wewnątrzunijnego.

2. Organ współpracujący może odmówić realizacji wniosku o podjęcie środków egzekwowania prawa na mocy art. 12, jeżeli po konsultacji z organem wnioskującym zachodzi co najmniej jedna z poniższych sytuacji:

- a) przed organami sądowymi w państwie członkowskim organu współpracującego zostało już wszczęte śledztwo lub postępowanie sądowe albo istnieje wyrok, ugoda sądowa lub nakaz sądowy w sprawie tego samego naruszenia wewnątrzunijnego i przeciwko temu samemu przedsiębiorcy;
- b) rozpoczęto już wykonywanie niezbędnych uprawnień do egzekwowania prawa lub przyjęto już decyzję administracyjną w sprawie tego samego naruszenia wewnątrzunijnego i przeciwko temu samemu przedsiębiorcy w państwie członkowskim organu współpracującego, aby doprowadzić do szybkiego i skutecznego zaprzestania tego naruszenia wewnątrzunijnego lub do jego szybkiego i skutecznego zakazania;
- c) po przeprowadzeniu stosownego dochodzenia, organ współpracujący, jest zdania, że nie doszło do naruszenia wewnątrzunijnego;
- d) organ współpracujący jest zdania, że organ wnioskujący nie udzielił niezbędnych informacji zgodnie z art. 13 ust. 1;
- e) organ współpracujący przyjął zaproponowane przez przedsiębiorcę zobowiązanie do zaprzestania naruszenia wewnątrzunijnego w określonym terminie i termin ten jeszcze nie upłynął.

Organ współpracujący realizuje jednak wniosek o podjęcie środków egzekwowania prawa na mocy art. 12, jeżeli przedsiębiorca nie dotrzyma zaakceptowanych zobowiązań w określonym terminie, o którym mowa w lit. e) akapitu pierwszego.

3. Organ współpracujący informuje organ wnioskujący oraz Komisję o każdej odmowie realizacji wniosku o wzajemną pomoc oraz o powodach tej odmowy.

4. W przypadku braku porozumienia między organem wnioskującym a organem współpracującym organ wnioskujący albo organ współpracujący może przekazać sprawę Komisji, która bezzwłocznie wydaje opinię w tej sprawie. W przypadku nieprzekazania sprawy Komisji, może ona jednak wydać opinię z własnej inicjatywy. W celu wydania tej opinii Komisja może zwrócić się o stosowne informacje i dokumenty wymieniane między organem wnioskującym a organem współpracującym.

5. Komisja monitoruje funkcjonowanie mechanizmu wzajemnej pomocy oraz przestrzeganie przez właściwe organy procedur i terminów rozpatrywania wniosków o wzajemną pomoc. Komisja ma dostęp do wniosków o wzajemną pomoc oraz do informacji i dokumentów wymienianych między organem wnioskującym a organem współpracującym.

6. W stosownych przypadkach Komisja może wydać wytyczne i udzielić porad państwom członkowskim w celu zapewnienia skutecznego i efektywnego funkcjonowania mechanizmu wzajemnej pomocy.

ROZDZIAŁ IV

SKOORDYNOWANE MECHANIZMY PROWADZENIA DOCHODZEŃ I EGZEKWOWANIA PRAWA W PRZYPADKU NARUSZEŃ POWSZECHNYCH I NARUSZEŃ POWSZECHNYCH O WYMIARZE UNIJNYM

Artykuł 15

Procedura podejmowania decyzji wśród państw członkowskich

W sprawach objętych niniejszym rozdziałem odnośne właściwe organy podejmują decyzje na zasadzie konsensusu.

Artykuł 16

Ogólne zasady współpracy

1. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że dochodzi do naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym, właściwe organy, których dotyczy to naruszenie, i Komisja niezwłocznie informują się nawzajem i informują odnośny jednolity urząd łącznikowy, wydając ostrzeżenia na podstawie art. 26.

2. Właściwe organy zajmujące się danym naruszeniem powszechnym lub naruszeniem powszechnym o wymiarze unijnym koordynują podjęcie środków dochodzeniowych i środków egzekwowania prawa celem wyeliminowania tego naruszenia. Niezwłocznie wymieniają wszelkie niezbędne dowody i informacje i udzielają sobie nawzajem oraz Komisji potrzebnej pomocy.
3. Właściwe organy, których dotyczy naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym, zapewniają gromadzenie wszelkich niezbędnych dowodów i informacji oraz podjęcie wszelkich koniecznych środków egzekwowania prawa, aby doprowadzić do zaprzestania lub zakazania tego naruszenia.
4. Bez uszczerbku dla ust. 2 niniejsze rozporządzenie nie wpływa na prowadzenie przez właściwe organy krajowych działań dochodzeniowych i działań w zakresie egzekwowania prawa w sprawie tego samego naruszenia i tego samego przedsiębiorcy.
5. W stosownych przypadkach właściwe organy mogą zaprosić urzędników Komisji i inne osoby towarzyszące, które zostały upoważnione przez Komisję do udziału w skoordynowanych dochodzeniach, działaniach w zakresie egzekwowania prawa i innych środkach podejmowanych na podstawie niniejszego rozdziału.

Artykuł 17

Rozpoczęcie skoordynowanego działania i wyznaczenie koordynatora

1. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do naruszenia powszechnego, właściwe organy, których dotyczy to naruszenie rozpoczynają za porozumieniem skoordynowane działanie. O rozpoczęciu skoordynowanego działania powiadamia się niezwłocznie jednolite urzędy łącznikowe, których dotyczy to naruszenie, oraz Komisję.
2. Właściwe organy zajmujące się podejrzeniem wystąpienia naruszenia powszechnego wyznaczają spośród siebie jeden właściwy organ, którego dotyczy podejrzwanego naruszenie powszechne, do roli koordynatora. Jeżeli te właściwe organy nie mogą osiągnąć porozumienia w sprawie tego wyznaczenia, rolę koordynatora pełni Komisja.
3. Jeżeli Komisja poweźmie uzasadnione podejrzenie, że doszło do naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym, powiadamia o tym niezwłocznie zgodnie z art. 26 właściwe organy i jednolite urzędy łącznikowe, których dotyczy domniemane naruszenie. W powiadomieniu Komisja przedstawia powody uzasadniające ewentualne podjęcie skoordynowanego działania. Takie właściwe organy, które zajmują się domniemanym naruszeniem powszechnym o wymiarze unijnym, przeprowadzają odpowiednie dochodzenia w oparciu o posiadane informacje lub informacje łatwo dla nich dostępne. Właściwe organy, które zajmują się domniemanym naruszeniem powszechnym o wymiarze unijnym, powiadamiają o wynikach takich dochodzeń pozostałe właściwe organy, jednolite urzędy łącznikowe, których dotyczy to naruszenie i Komisję zgodnie z art. 26, w terminie jednego miesiąca od otrzymania powiadomienia od Komisji. W przypadku gdy takie dochodzenia wykażą, że może dochodzić do naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym, właściwe organy, których dotyczy naruszenie powszechne o wymiarze unijnym, rozpoczynają skoordynowane działanie i podejmują środki określone w art. 19 oraz, w odpowiednich przypadkach, środki określone w art. 20 i 21.
4. Skoordynowane działania, o których mowa w ust. 3, są koordynowane przez Komisję.
5. Właściwe organy dołączają do skoordynowanego działania, jeżeli podczas tego skoordynowanego działania okaże się, że dane naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym dotyczy również tego właściwego organu.

Artykuł 18

Odmowa udziału w skoordynowanym działaniu

1. Właściwy organ może odmówić udziału w skoordynowanym działaniu z jednej z następujących przyczyn:
 - a) w odniesieniu do tego samego przedsiębiorcy wszczęto już śledztwo lub postępowanie sądowe, wydano już wyrok lub zawarto ugodę sądową z tym samym przedsiębiorcą w sprawie tego samego naruszenia w państwie członkowskim tego właściwego organu;
 - b) rozpoczęto już wykonywanie niezbędnych uprawnień do egzekwowania prawa przed wystosowaniem ostrzeżenia, o którym mowa w art. 17 ust. 3, lub przyjęto decyzję administracyjną przeciwko temu samemu przedsiębiorcy w sprawie tego samego naruszenia w państwie członkowskim tego właściwego organu, aby doprowadzić do szybkiego i skutecznego zaprzestania tego naruszenia powszechnego lub naruszeniem powszechnym o wymiarze unijnym lub jego szybkiego i skutecznego zakazania;
 - c) w następstwie stosownego dochodzenia okazało się, że faktyczny lub potencjalny wpływ domniemanego naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym w państwie członkowskim tego właściwego organu jest znikomy i dlatego nie ma potrzeby przyjmowania przez ten właściwy organ środków egzekwowania prawa;
 - d) w państwie członkowskim tego właściwego organu nie doszło do odnośnego naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym, i dlatego nie ma potrzeby przyjmowania przez ten właściwy organ środków egzekwowania prawa;

e) właściwy organ przyjął proponowane przez przedsiębiorcę odpowiedzialnego za naruszenia powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym zobowiązania do zaprzestania w państwie członkowskim tego właściwego organu tego naruszenia oraz zobowiązania te zostały zrealizowane i dlatego nie ma potrzeby przyjmowania przez ten właściwy organ środków egzekwowania prawa.

2. W przypadku gdy właściwy organ odmawia wzięcia udziału w skoordynowanym działaniu, niezwłocznie informuje o tej decyzji Komisję i pozostałe właściwe organy i jednolite urzędy łącznikowe, których dotyczy naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym przedstawiając niezwłocznie przyczyny swojej decyzji i przekazując wszelkie niezbędne dokumenty uzasadniające.

Artykuł 19

Środki dochodzeniowe w ramach skoordynowanych działań

1. Odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, zapewniają, aby dochodzenia i kontrole były prowadzone skutecznie, sprawnie i w sposób skoordynowany. Starają się one równolegle prowadzić dochodzenia i kontrole oraz, w stopniu, w jakim pozwala na to krajowe prawo procesowe, stosować środki tymczasowe.

2. W razie konieczności można skorzystać z mechanizmu wzajemnej pomocy na podstawie rozdziału III, w szczególności w celu zgromadzenia niezbędnych dowodów i innych informacji od państw członkowskich innych niż państwa członkowskie, których dotyczy skoordynowane działanie, lub w celu zapewnienia, aby dany przedsiębiorca nie obchodził środków egzekwowania prawa.

3. W odpowiednich przypadkach odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, przedstawiają wynik dochodzenia w sprawie naruszenia powszechnego lub, w przypadku gdy ma to zastosowanie, naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym, oraz ocenę tego naruszenia w uzgodnionym między sobą wspólnym stanowisku.

4. O ile właściwe organy zajmujące się tym skoordynowanym działaniem, nie uzgodnią inaczej, koordynator przekazuje wspólne stanowisko przedsiębiorcy odpowiedzialnemu za naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym. Przedsiębiorca odpowiedzialny za naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym ma możliwość ustosunkowania się do kwestii ujętych we wspólnym stanowisku.

5. W odpowiednich przypadkach i nie naruszając przepisów art. 15 lub przepisów dotyczących poufności i tajemnicy zawodowej i handlowej określonych w art. 33, zainteresowane właściwe organy zajmujące się skoordynowanym działaniem publikują wspólne stanowisko lub jego części na swoich stronach internetowych lub na stronie internetowej Komisji oraz mogą zasięgnąć opinii organizacji konsumenckich, stowarzyszeń przedsiębiorców i innych zainteresowanych stron. Komisja publikuje wspólne stanowisko lub jego część na swojej stronie internetowej w porozumieniu z zainteresowanymi właściwymi organami.

Artykuł 20

Zobowiązania w ramach skoordynowanych działań

1. Na podstawie wspólnego stanowiska przyjętego zgodnie z art. 19 ust. 3 odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, mogą zwrócić się do przedsiębiorcy odpowiedzialnego za naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym o to, aby w określonym terminie wystąpił z propozycją zobowiązań, jakie podejmie w celu usunięcia naruszenia. Przedsiębiorca może również z własnej inicjatywy zaproponować zobowiązania do zaprzestania tego naruszenia lub zaoferować zobowiązania w zakresie środków zaradczych na korzyść konsumentów, na których ma wpływ to naruszenie.

2. W stosownych przypadkach i bez uszczerbku dla przepisów dotyczących poufności i tajemnicy zawodowej i handlowej określonych w art. 33, odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, mogą opublikować zobowiązania zaproponowane przez przedsiębiorcę odpowiedzialnego za naruszenie powszechne lub za naruszenie powszechne o wymiarze unijnym na swoich stronach internetowych lub w odpowiednich przypadkach Komisja może opublikować te zobowiązania zaproponowane przez tego przedsiębiorcę na swojej stronie internetowej, jeżeli zwrócą się o to odnośne właściwe organy. Właściwe organy i Komisja mogą zwrócić się o opinię innych zainteresowanych stron, w tym organizacji konsumenckich, stowarzyszeń przedsiębiorców i innych zainteresowanych stron..

3. Odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, oceniają zaproponowane zobowiązania, a o wyniku oceny powiadamiają przedsiębiorcę odpowiedzialnego za naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym oraz, tam gdzie ma to zastosowanie, w przypadku gdy zaoferowano zobowiązania w zakresie środków zaradczych, informują konsumentów, którzy deklarują, że są poszkodowani w wyniku naruszenia zawinonego przez przedsiębiorcę. Jeżeli zobowiązania są proporcjonalne i wystarczające, by zaprzestać naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym, właściwe organy przyjmują te zobowiązania i wyznaczają termin, w którym należy je zrealizować.

4. Odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem monitorują realizację zobowiązań. W szczególności zapewniają, aby przedsiębiorca odpowiedzialny za naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym regularnie przekazywał koordynatorowi informacje na temat postępów w realizacji zobowiązań. Odnośne właściwe organy mogą – w odpowiednich przypadkach – zasięgać opinii organizacji konsumenckich i ekspertów, aby sprawdzić, czy działania podjęte przez przedsiębiorcę są zgodne z zobowiązaniami.

Artykuł 21

Środki egzekwowania prawa w skoordynowanych działaniach

1. Odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, podejmują w ramach swojej jurysdykcji wszelkie konieczne środki egzekwowania prawa względem przedsiębiorcy odpowiedzialnego za naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym, aby doprowadzić do zaprzestania lub zakazania tego naruszenia.

W stosownych przypadkach nakładają na przedsiębiorcę odpowiedzialnego za naruszenie powszechne lub naruszenie powszechne o wymiarze unijnym kary, takie jak grzywny lub okresowe kary pieniężne. Właściwe organy mogą uzyskać od przedsiębiorcy, z jego własnej inicjatywy, dodatkowe zobowiązania w zakresie środków zaradczych na korzyść konsumentów dotkniętych domniemanym naruszeniem powszechnym lub domniemanym naruszeniem powszechnym o wymiarze unijnym, lub, w odpowiednich przypadkach, zwrócić się do przedsiębiorcy o złożenie zobowiązania w postaci zaoferowania odpowiednich środków zaradczych konsumentom, których dotyczy naruszenie.

Środki egzekwowania prawa są właściwe szczególnie w sytuacjach gdy:

- a) niezbędne jest natychmiastowe działanie na rzecz egzekwowania przepisów, tak aby doprowadzić do szybkiego i skutecznego zaprzestania lub szybkiego i skutecznego jego zakazania;
- b) jest mało prawdopodobne, że naruszenie ustanie w wyniku zobowiązań zaproponowanych przez odpowiedzialnego za nie przedsiębiorcę;
- c) przedsiębiorca odpowiedzialny za naruszenie nie zaproponował zobowiązań przed upływem terminu określonego przez zainteresowane właściwe organy;
- d) zobowiązania zaproponowane przez przedsiębiorcę odpowiedzialnego za naruszenie nie są wystarczające do zagwarantowania zaprzestania naruszenia lub w odpowiednich przypadkach do zapewnienia środków zaradczych konsumentom poszkodowanym w związku z tym naruszeniem; lub
- e) przedsiębiorca odpowiedzialny za naruszenie nie wykonał zobowiązań dotyczących zaprzestania naruszenia lub w odpowiednich przypadkach nie wdrożył środków zaradczych dla konsumentów poszkodowanych w wyniku naruszenia przed upływem terminu, o którym mowa w art. 20 ust. 3.

2. Środki egzekwowania prawa przewidziane w ust. 1 są podejmowane w sposób skuteczny, sprawny i skoordynowany w celu doprowadzenia do zaprzestania lub zakazania naruszenia powszechnego. Odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, starają się podjąć środki egzekwowania prawa jednocześnie w państwach członkowskich, których dotyczy to naruszenie.

Artykuł 22

Zakończenie skoordynowanych działań

1. Skoordynowane działanie zostaje zakończone, jeżeli odnośne właściwe organy, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, stwierdzą, że zaprzestano naruszenia powszechnego lub naruszenia powszechnego o wymiarze unijnym lub zostało ono zakazane we wszystkich państwach członkowskich, których dotyczyło, lub że nie doszło do takiego naruszenia.

2. Koordynator niezwłocznie powiadamia Komisję, w stosownych przypadkach, właściwe organy i jednolite urzędy łącznikowe zainteresowanych państw członkowskich, które zajmują się tym skoordynowanym działaniem, o zakończeniu skoordynowanego działania.

Artykuł 23

Rola koordynatora

1. Koordynator wyznaczony zgodnie z art. 17 lub 29 w szczególności:

- a) zapewnia, aby wszystkie odnośne właściwe organy i Komisja były należycie i terminowo informowane o postępach w realizacji działań dochodzeniowych lub działań w zakresie egzekwowania prawa, o ile ma to zastosowanie, oraz informowane o przewidywanych kolejnych krokach oraz o środkach, które mają zostać przyjęte;

- b) koordynuje i monitoruje środki dochodzeniowe podejmowane przez właściwe organy zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;
 - c) koordynuje proces przygotowania i udostępniania wszystkich niezbędnych dokumentów między odnośnymi właściwymi organami i Komisją;
 - d) utrzymuje kontakt z przedsiębiorcą i innymi stronami, których dotyczą środki dochodzeniowe lub środki egzekwowania prawa, o ile ma to zastosowanie, chyba że odnośne właściwe organy i koordynator uzgodnią inaczej;
 - e) w przypadku gdy ma to zastosowanie, koordynuje ocenę, konsultacje i monitorowanie prowadzone przez odnośne właściwe organy oraz inne kroki niezbędne do przetwarzania i realizacji zobowiązań proponowanych przez danych przedsiębiorców;
 - f) w przypadku gdy ma to zastosowanie, koordynuje środki egzekwowania prawa przyjmowane przez odnośne właściwe organy;
 - g) koordynuje wnioski o wzajemną pomoc złożone przez odnośne właściwe organy na podstawie rozdziału III.
2. Koordynator nie ponosi odpowiedzialności za czyny lub zaniechania, których dopuszczają się odnośne właściwe organy podczas korzystania z uprawnień określonych w art. 9.
3. W przypadku gdy skoordynowane działania dotyczą naruszeń powszechnych lub naruszeń powszechnych o wymiarze unijnym aktów prawnych Unii, o których to naruszeniach mowa w art. 2 ust. 10, koordynator zwraca się do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego o występowanie w roli obserwatora.

Artykuł 24

System językowy

1. Odnośne właściwe organy uzgadniają, jakie języki są stosowane przez właściwe organy do celów notyfikacji oraz wszelkich innych powiadomień, objętych niniejszym rozdziałem, związanych ze skoordynowanymi działaniami i akcjami kontrolnymi.
2. Jeżeli odnośne właściwe organy nie mogły dojść do porozumienia, notyfikacje i inne powiadomienia przesyła się w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, które dokonuje notyfikacji lub innego powiadomienia. W takiej sytuacji w razie konieczności każdy odnośny właściwy organ zapewnia tłumaczenie notyfikacji, powiadomień i innych dokumentów, które otrzyma od innych właściwych organów.

Artykuł 25

Ustalenia językowe na potrzeby komunikowania się z przedsiębiorcami

Do celów procedur określonych w niniejszym rozdziale przedsiębiorca ma prawo do komunikowania się w języku urzędowym lub jednym z języków urzędowych stosowanych do celów urzędowych w państwie członkowskim będącym jego miejscem prowadzenia działalności lub miejscem zamieszkania.

ROZDZIAŁ V

DZIAŁANIA O ZASIĘGU OGÓLNOUNIJNYM

Artykuł 26

Ostrzeżenia

1. Właściwy organ niezwłocznie powiadamia Komisję, inne właściwe organy oraz jednolite urzędy łącznikowe o wszelkich uzasadnionych podejrzeniach, że na jego terytorium dochodzi do naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem, które może wywierać wpływ na interesy konsumentów w innych państwach członkowskich.
2. Komisja niezwłocznie powiadamia zainteresowane właściwe organy oraz jednolite urzędy łącznikowe o każdym uzasadnionym podejrzeniu, że doszło do przypadku naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem.
3. Właściwy organ lub Komisja, powiadamiając (wydając ostrzeżenie) na podstawie ust. 1 i 2 przedstawiają informacje dotyczące domniemanego naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem i w szczególności, w miarę możliwości, co następuje:
 - a) opis czynu lub zaniechania, które stanowią naruszenie;
 - b) informacje o produkcie lub usłudze, których naruszenie dotyczy;
 - c) nazwy państw członkowskich, których naruszenie dotyczy lub może dotyczyć;

- d) tożsamość odpowiedzialnego przedsiębiorcy lub odpowiedzialnych przedsiębiorców za naruszenie lub przedsiębiorcy podejrzanego o bycie odpowiedzialnym za naruszenie;
- e) podstawa prawna możliwych działań przez odniesienie się do prawa krajowego i odpowiadających przepisów unijnych aktów prawnych wymienionych w załączniku;
- f) opis postępowania sądowego, środków egzekwowania prawa lub innych środków podejmowanych w związku z naruszeniem, wraz z datami ich podjęcia i czasem ich trwania oraz ich status;
- g) dane właściwych organów prowadzących postępowanie sądowe i wdrażających inne środki.

4. Zgłaszając ostrzeżenie właściwy organ może zwrócić się do właściwych organów oraz odnośnych jednolitych urzędów łącznikowych w innych państwach członkowskich i do Komisji lub Komisja może zwrócić się do właściwych organów i odnośnych jednolitych urzędów łącznikowych w innych państwach członkowskich, by sprawdziły, na podstawie informacji posiadanych przez odnośne właściwe organy lub odpowiednio Komisję lub informacji łatwo dla nich dostępnych, czy nie podejrzewa się, że na terytorium tych innych państw członkowskich dochodzi do podobnych naruszeń, lub czy w tych państwach członkowskich podjęto wobec takich naruszeń jakiegokolwiek środki egzekwowania prawa. Te właściwe organy innych państw członkowskich i Komisja odpowiadają na taki wniosek bezzwłocznie.

Artykuł 27

Ostrzeżenia zewnętrzne

1. O ile inna decyzja nie jest uzasadniona, każde państwo członkowskie uprawnia wyznaczone podmioty, Europejskie Centra Konsumenckie, organizacje i stowarzyszenia konsumenckie oraz w odpowiednich przypadkach stowarzyszenia przedsiębiorców posiadające niezbędną wiedzę specjalistyczną, uprawnienie do wydania ostrzeżenia do właściwych organów danych państw członkowskich i Komisji o podejrzeniach, że doszło do naruszenia, objętego niniejszym rozporządzeniem, i do przedstawiania dostępnych im informacji określonych w art. 26 ust. 3 („ostrzeżenie zewnętrzne”). Każde państwo członkowskie niezwłocznie notyfikuje Komisji wykaz tych podmiotów i wszelkie zmiany do tego wykazu.
2. Komisja po konsultacji z państwami członkowskimi uprawnia stowarzyszenia reprezentujące interesy konsumentów oraz, w odpowiednich przypadkach, interesy przedsiębiorców na szczeblu unijnym do zgłaszania ostrzeżeń zewnętrznych.
3. Właściwe organy nie są zobowiązane do tego, by w odpowiedzi na ostrzeżenia zewnętrzne wszczynać postępowania lub podejmować inne działania. Podmioty zgłaszające ostrzeżenia zewnętrzne upewniają się, że przekazywane informacje są prawidłowe, aktualne i precyzyjne, oraz – w odpowiednich przypadkach – niezwłocznie korygują lub wycofują opublikowane informacje.

Artykuł 28

Wymiana innych informacji istotnych dla wykrywania naruszeń

W zakresie niezbędnym do osiągnięcia celów niniejszego rozporządzenia, za pośrednictwem elektronicznej bazy danych, o której mowa w art. 35, właściwe organy niezwłocznie notyfikują Komisję i właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich o wszelkich środkach, jakie podjęły w celu usunięcia naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem, w obrębie ich jurysdykcji, jeżeli podejrzewają, że dane naruszenie może mieć wpływ na interesy konsumentów w innych państwach członkowskich.

Artykuł 29

Akcje kontrolne

1. Właściwe organy mogą postanowić o przeprowadzeniu akcji kontrolnych w celu sprawdzenia, czy przestrzegane są przepisy prawne Unii chroniące interesy konsumentów, lub w celu wykrycia naruszeń. O ile zaangażowane właściwe organy nie uzgodnią inaczej, akcje kontrolne koordynuje Komisja.
2. Prowadząc akcje kontrolne, zaangażowane właściwe organy mogą korzystać z uprawnień dochodzeniowych określonych w art. 9 ust. 3 i wszelkich innych uprawnień nadanych im na mocy przepisów prawa krajowego.
3. O wzięcie udziału w akcjach kontrolnych właściwe organy mogą zwrócić się do wyznaczonych podmiotów, urzędników Komisji i innych towarzyszących osób upoważnionych przez Komisję.

Artykuł 30

Koordynowanie innych działań wspierających dochodzenia i egzekwowanie prawa

1. W zakresie niezbędnym do osiągnięcia celu niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie informują siebie nawzajem oraz Komisję o swoich działaniach podejmowanych w następujących dziedzinach:

- a) szkolenie urzędników zajmujących się stosowaniem niniejszego rozporządzenia;
 - b) gromadzenie, klasyfikowanie i wymiana danych dotyczących skarg konsumentów;
 - c) tworzenie sieci urzędników dla poszczególnych sektorów;
 - d) opracowywanie narzędzi informacyjnych i komunikacyjnych; oraz
 - e) tam gdzie ma to zastosowanie, opracowywanie standardów, metod i wytycznych dotyczących stosowania niniejszego rozporządzenia.
2. W zakresie niezbędnym do osiągnięcia celu niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie mogą koordynować i wspólnie organizować działania w dziedzinach, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 31

Wymiana urzędników między właściwymi organami

1. Aby usprawnić współpracę, właściwe organy mogą brać udział w programach wymiany urzędników z innymi państwami członkowskimi. Właściwe organy podejmują działania niezbędne do zapewnienia urzędnikom z innych państw członkowskich możliwości efektywnego angażowania się w działalność danego właściwego organu. W tym celu tacy urzędnicy zostają upoważnieni do wypełniania obowiązków powierzonych im przez właściwy organ przyjmujący zgodnie z przepisami państwa członkowskiego tego organu.
2. W trakcie wymiany urzędnicy podlegają odpowiedzialności cywilnej i karnej na tych samych zasadach, co urzędnicy właściwego organu przyjmującego. Urzędnicy z innych państw członkowskich przestrzegają standardów zawodowych i stosownych wewnętrznych zasad postępowania obowiązujących we właściwym organie przyjmującym. Wspomniane zasady postępowania zapewniają w szczególności ochronę osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych, bezstronności postępowania i przestrzegania przepisów dotyczących poufności i tajemnicy zawodowej oraz handlowej ustanowionych w art. 33.

Artykuł 32

Współpraca międzynarodowa

1. W zakresie niezbędnym do osiągnięcia celu niniejszego rozporządzenia Unia współpracuje z państwami trzecimi i z właściwymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinach objętych niniejszym rozporządzeniem w celu zapewnienia ochrony interesów konsumentów. Unia i zainteresowane państwa trzecie mogą zawrzeć umowy regulujące ustalenia w zakresie współpracy, w tym ustalenia dotyczące wzajemnej pomocy, a także ustalenia dotyczące wymiany informacji poufnych i programów wymiany pracowników.
2. Zawierane między Unią a państwami trzecimi umowy dotyczące współpracy i wzajemnej pomocy na rzecz ochrony i wspierania interesów konsumentów są zgodne z odnośnymi przepisami w zakresie ochrony danych mającymi zastosowanie do przekazywania danych osobowych do państw trzecich.
3. W przypadku gdy właściwy organ otrzymuje od organu państwa trzeciego informacje potencjalnie istotne dla właściwych organów innych państw członkowskich, przekazuje te informacje tym właściwym organom w zakresie, w jakim zezwalają mu na to obowiązujące dwustronne umowy o pomocy zawarte z tym państwem trzecim oraz o ile są one zgodne z prawem Unii w zakresie ochrony osób fizycznych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.
4. Informacje przekazywane zgodnie z niniejszym rozporządzeniem mogą zostać również przekazane organowi państwa trzeciego przez właściwy organ zgodnie z postanowieniami dwustronnej umowy o pomocy zawartej z tym państwem trzecim, o ile uzyskano zgodę właściwego organu, który pierwotnie przekazał dane informacje, oraz zgodnie z prawem Unii w zakresie ochrony osób fizycznych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.

ROZDZIAŁ VI

WSPÓLNE USTALENIA

Artykuł 33

Wykorzystywanie i ujawnianie informacji a tajemnica zawodowa i handlowa

1. Informacje gromadzone przez właściwe organy i Komisję lub przekazywane im w ramach stosowania niniejszego rozporządzenia są wykorzystywane wyłącznie do celów zapewnienia przestrzegania przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są traktowane jako poufne i wykorzystuje się je i ujawnia wyłącznie z należytego uwzględnieniem interesów handlowych osób fizycznych lub prawnych, w tym tajemnic handlowych i praw własności intelektualnej.

3. Niemniej jednak właściwe organy mogą, po konsultacji z właściwym organem, który przekazał informacje, ujawnić takie informacje, które są niezbędne:

- a) w celu udowodnienia naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem; lub
- b) w celu doprowadzenia do zaprzestania lub w celu zakazania naruszenia objętego niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 34

Wykorzystywanie dowodów i ustaleń z dochodzeń

Właściwe organy mogą wykorzystać jako dowód przekazane im informacje, dokumenty, ustalenia, oświadczenia, potwierdzone kopie lub informacje wywiadowcze na tej samej podstawie co podobne dokumenty uzyskane w ich państwie członkowskim, niezależnie od nośnika.

Artykuł 35

Elektroniczna baza danych

1. Komisja ustanawia i prowadzi elektroniczną bazę danych na potrzeby wszelkiej prowadzonej na podstawie niniejszego rozporządzenia komunikacji między właściwymi organami, jednolitymi urzędami łącznikowymi i Komisją. Wszystkie informacje przesłane za pośrednictwem elektronicznej bazy danych są w niej przechowywane i przetwarzane. Bezpośredni dostęp do tej bazy danych przysługuje właściwym organom, jednolitym urzędom łącznikowym i Komisji.

2. Informacje przekazywane przez podmioty zgłaszające ostrzeżenia zewnętrzne zgodnie z art. 27 ust. 1 lub 2 są przechowywane i przetwarzane w elektronicznej bazie danych. Podmioty te nie mają jednak dostępu do tej bazy.

3. Gdy właściwy organ, wyznaczony organ lub podmiot zgłaszający ostrzeżenia zewnętrzne zgodnie z art. 27 ust. 1 lub 2, ustali, że ostrzeżenie dotyczące naruszenia przez niego zgłoszonego zgodnie z art. 26 lub 27, okazało się nieuzasadnione, wycofuje to ostrzeżenie. Komisja bezzwłocznie usuwa z bazy danych odnośne informacje i informuje strony o powodach ich usunięcia.

Dane dotyczące naruszenia są przechowywane w elektronicznej bazie danych jedynie przez okres niezbędny do zrealizowania celów, do których je zgromadzono i przetwarzano, jednak nie dłużej niż pięć lat, licząc od dnia, w którym:

- a) organ współpracujący powiadomi Komisję o ustaniu naruszenia wewnętrznego zgodnie z art. 12 ust. 2;
- b) koordynator powiadomi o zakończeniu skoordynowanego działania zgodnie z art. 22 ust. 1; oraz
- c) informacje wprowadzono do bazy danych we wszystkich innych przypadkach.

4. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające mechanizmy praktyczne i operacyjne dla funkcjonowania elektronicznej bazy danych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 38 ust. 2.

Artykuł 36

Zwolnienie z obowiązku zwrotu wydatków

1. Państwa członkowskie nie są zobowiązane do zwrotu jakichkolwiek wydatków poniesionych w związku ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia.

2. Niezależnie od ust. 1 w przypadku wniosku o podjęcie środków egzekwowania prawa na podstawie art. 12 państwo członkowskie organu wnioskującego ponosi odpowiedzialność względem państwa członkowskiego organu współpracującego za wszelkie koszty i straty poniesione w wyniku zastosowania środków, które sąd oddalił i uznał za bezzasadne, w odniesieniu do istoty odnośnego naruszenia.

*Artykuł 37***Priorytety w zakresie egzekwowania prawa**

1. W terminie do dnia 17 stycznia 2020 r., a następnie co dwa lata, państwa członkowskie będą wymieniać między sobą i z Komisją informacje o swoich priorytetach w zakresie egzekwowania prawa w odniesieniu do stosowania niniejszego rozporządzenia.

Informacje te obejmują:

- a) informacje o tendencjach rynkowych, które mogłyby mieć wpływ na interesy konsumentów w danym państwie członkowskim oraz w innych państwach członkowskich;
- b) przegląd działań przeprowadzonych na mocy niniejszego rozporządzenia w ciągu poprzednich dwóch lat, a w szczególności środków dochodzeniowych i środków w zakresie egzekwowania prawa dotyczących naruszeń powszechnych;
- c) dane statystyczne wymieniane za pomocą ostrzeżeń, o których mowa w art. 26;
- d) orientacyjne informacje o dziedzinach, które w danym państwie członkowskim w najbliższych dwóch latach będą priorytetowe, jeśli chodzi o egzekwowanie przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów; oraz
- e) proponowane dziedziny, które w obrębie Unii w najbliższych dwóch latach będą priorytetowe, jeśli chodzi o egzekwowanie przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów.

2. Bez uszczerbku dla art. 33 co dwa lata Komisja przedstawia przegląd informacji, o których mowa w ust. 1 lit. a), b) i c), i podaje je do publicznej wiadomości. Komisja informuje o tym Parlament Europejski.

3. W przypadku istotnej zmiany sytuacji rynkowej lub warunków rynkowych w okresie dwóch lat po przedłożeniu najnowszych priorytetów w zakresie egzekwowania prawa państwa członkowskie aktualizują swoje priorytety w tym zakresie i informują o tym pozostałe państwa członkowskie i Komisję.

4. Komisja podsumowuje przedłożone przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu informacje na temat priorytetów w zakresie egzekwowania prawa i co roku przedstawia sprawozdanie komitetowi, o którym mowa w art. 38 ust. 1, aby ułatwić ustalanie ważności działań na podstawie niniejszego rozporządzenia. Komisja prowadzi z państwami członkowskimi wymianę najlepszych praktyk i analizę porównawczą, zwłaszcza w celu opracowywania działań na rzecz budowania potencjału.

ROZDZIAŁ VII

PRZEPISY KOŃCOWE*Artykuł 38***Komitet**

1. Komisję wspiera komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

*Artykuł 39***Powiadomienia**

Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji teksty wszelkich przyjmowanych przez siebie aktów prawa krajowego dotyczących kwestii wchodzących w zakres niniejszego rozporządzenia i zawieranych przez siebie umów dotyczących kwestii wchodzących w zakres niniejszego rozporządzenia, innych niż umowy odnoszące się do poszczególnych przypadków.

*Artykuł 40***Sprawozdawczość**

1. W terminie do dnia 17 stycznia 2023 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia.

2. To sprawozdanie zawiera ocenę stosowania niniejszego rozporządzenia obejmującą ocenę skuteczności egzekwowania przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, w szczególności w odniesieniu do uprawnień właściwych organów określonych w art. 9, w szczególności wraz z analizą dotyczącą zmian, jakie nastąpiły w zakresie przestrzegania przepisów prawnych Unii chroniących interesy konsumentów przez przedsiębiorców prowadzących działalność na kluczowych rynkach konsumenckich, których dotyczy transgraniczna wymiana handlowa.

W razie potrzeby sprawozdaniu temu towarzyszą wnioski ustawodawcze.

Artykuł 41

Uchylenie

Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 traci moc z dniem 17 stycznia 2020 r.

Artykuł 42

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 17 stycznia 2020 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 12 grudnia 2017 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

A. TAJANI

Przewodniczący

W imieniu Rady

M. MAASIKAS

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Dyrektywy i rozporządzenia, o których mowa w art. 3 pkt 1)

1. Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29).
2. Dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (Dz.U. L 80 z 18.3.1998, s. 27).
3. Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz.U. L 171 z 7.7.1999, s. 12).
4. Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).
5. Dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.U. L 311 z 28.11.2001, s. 67): art. 86–100.
6. Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej): art. 13 (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).
7. Dyrektywa 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE (Dz.U. L 271 z 9.10.2002, s. 16).
8. Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1).
9. Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).
10. Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1).
11. Dyrektywa 2006/114/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 21): art. 1, art. 2 lit. c) i art. 4–8.
12. Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36): art. 20.
13. Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14).
14. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. L 133 z 22.5.2008, s. 66).
15. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3): art. 22, 23 i 24.

16. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/122/WE z dnia 14 stycznia 2009 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do niektórych aspektów umów timeshare, umów o długoterminowe produkty wakacyjne, umów odsprzedaży oraz wymiany (Dz.U. L 33 z 3.2.2009, s. 10).
 17. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1): art. 9, 10, 11 i art. 19–26.
 18. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1).
 19. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).
 20. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).
 21. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich) (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63): art. 13.
 22. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (rozporządzenie w sprawie ODR w sporach konsumenckich) (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1): art. 14.
 23. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. L 60 z 28.2.2014, s. 34): art. 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, rozdział 10 oraz załączniki I i II.
 24. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 214): art. 3–18 i art. 20 ust. 2.
 25. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. L 326 z 11.12.2015, s. 1).
 26. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1128 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie możliwości transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści (Dz.U. L 168 z 30.6.2017, s. 1).
-